

Het leven zoals het was

Interview met de 99-jarige Jeanne Van Veer

Interview en foto's: Eddy Cooremans, Hedwig Vertonghen

Redactie: Hilde Doms

10 maart 2020

Het leven zoals het was

Interview met de 99-jarige Jeanne Van Veer

Eddy Cooremans, lid van Heemkring Soetendaelle stelde voor om op bezoek te gaan bij zijn tante Jeanne voor een interview, "want ze kan zoveel vertellen over hoe het leven in Merchtem was rond WO II". Daarom trokken we met een afvaardiging van de Heemkring op 10 maart naar Ter Stelten, waar Jeanne Van Veer woont in haar assistentie-woning. We registreerden met de dictafoon een gesprek van anderhalf uur. Dat werd nadien volledig uitgeschreven en ten slotte verwerkt tot het levensverhaal waarvan je de tekst nu in handen hebt. Tante Jeanne heeft een geweldig geheugen en ze kan vertellen als geen ander. We vermoeden dan ook dat haar levensverhaal je allicht zal bekoren. We illustreerden het met foto's die we van de familie mochten gebruiken. Je merkt dat we veel citeren in de tekst. Dat doen we uit respect voor de prachtige vertelstijl van Jeanne. Ze vertelde soms op volkse, soms op humoristische, soms op gedreven, soms op ingetogen wijze over haar leven. Door te citeren bewaren we die manier van vertellen..

Eddy Cooremans en tante Jeanne Van Veer

Zovele jaren in een notendop

We werden vriendelijk onthaald met koffie en koekjes. Jeanne Van Veer die veel en graag bezoekers over de vloer krijgt, zag zo'n interview wel zitten. Ze viel dan ook met de deur in huis. "Ik ga eerst beginnen met wanneer ik geboren ben. Ik ben van de 18de van de 6de maand van 1921 ... zodus." Met dat laatste woord dat ze zwaar beklemtoonde, werd duidelijk dat ze wilde zeggen dat ze aardig op weg is om 100 jaar te worden.

Haar vader was Frans Serafien Van Veer, geboren in Merchtem op 23 februari 1885 en haar moeder was Camilla De Backer. Zij zag ook in Merchtem het levenslicht op 21 juli 1892. Jeannes ouders kregen 5 levensvatbare kinderen waarvan Jeanne de oudste was. Daarom werd ze ook vaak aangesproken met haar roepnaam: "ons groten". Ze had twee jongere zussen namelijk Emma (° 1922) en Maria (° 1924) en twee broers, August (° 1928) en Leopold

(° 1935). De meisjes hadden allemaal een bijnaam, want behalve “ons groten”, kreeg Emma de roepnaam “ons zwarte” en Marie was “ons Mie”. En dan was er natuurlijk nog August of kortweg “onze Gust”, maar die had niet echt een roepnaam. Jeanne zegt dat hij eigenlijk in de watten werd gelegd en daar was een reden voor: “in die tijd... een boer die een jongen had ... wat denk je wel? Dat was de opvolger he.” Vader en moeder Van Veer hadden ook twee kinderen verloren, waarvan er eentje op zes maanden gestorven was. En het gezin werd nog eens diep getroffen want hun jongste zoon, Leopold (of kortweg ‘onze Pol’) overleed in 1941 op 6-jarige leeftijd. Zijn dood maakte vooral op Jeanne een grote indruk, maar daarover lees je verder meer.

Joseph Van Ginderachter 1933-1959

Jeanne groeide op als kind in het Dendermondestraatje dat er in de jaren '20 van de vorige eeuw natuurlijk totaal anders uitzag dan nu. Het is de plek geweest waar na het verdwijnen van de volkse huisjes brouwerij Ginder-Ale gebouwd werd en waar momenteel nog altijd de sporthal en de bibliotheek te vinden zijn. De voorbije jaren is er opnieuw stevig afgebroken, gebouwd en verbouwd en werd de brouwerij enerzijds een woonzorgeenheid met assistentiewoningen en anderzijds een complex met talloze appartementen. In die tijd was het echter een volkse buurt maar ook een geschikte plek om er te brouwen. In de ondergrond was er namelijk voldoende en goed water te vinden dat gebruikt kon worden bij het brouwen van bier. De Ginder-Ale kocht de volkse site daarom op en de volkse huizen verdwenen. De toenmalige eigenaar van de Ginder-Ale en jarenlang de burgemeester van Merchtem, Joseph Van Ginderachter of “den

baard” zoals hij in die tijd genoemd werd, liet er een put maken van 200 meter diep om het nodige water op te pompen. Noodgedwongen verhuisde de familie Van Veer–De Backer dan naar de huidige Sint-Jansstraat, die toen in de volksmond gekend was als de “Congobaan”.

Toen Jeanne bijna 24 jaar oud was, trouwde ze op 22 mei 1945 met Fons Van Gucht uit Holbeek. Het echtpaar woonde rechtover Staels, in een van de vijf huizen aldaar. Het middelste was hun thuis en hun burens waren “Steenackers, Wink, Luypaert en Stijnen”. Daar woonde Jeanne samen met Fons en nadat die overleden was in 2005, bleef ze er nog 3 jaren alleen achter. In 2008 volgde de verhuis naar Ter Stelten waar ze nu al 12 jaar woont. “Ik ben er heel content,” besluit ze.

Heel haar leven deed Jeanne het huishouden want “dat was in die tijd zo.” Fons werkte als ambtenaar bij de pensioenen. Het gezin kreeg twee zonen: Paul en Willy. Jammer genoeg overleed Paul toen hij amper 41 jaar oud was. Toen Jeanne over de dood van haar zoon sprak, merkten we dat dit nog altijd moeilijk was voor haar, maar ze besloot heel dapper: “Je moet het aanvaarden zoals het komt, want je hebt geen keuze he.”

In Ter Stelten is ze gelukkig. Ze krijgt er haar dagen gevuld door de goede zorg en door veel bezoek van familie, kennissen, zorgkundigen, residenten. Ze komen graag en talrijk over de vloer. Ze trekt haar plan en alleen haar benen willen af en toe niet meer mee. Maar als ze kan vertellen, dan leeft ze voor de volle honderd procent. En er valt veel te verhalen als er 99 jaren op de teller staan, maar ze begint met haar vroegste herinneringen.

Het Dendermondestraatje waar alles begon

De wieg van Jeanne als eerste kind van Frans en Camilla stond dus in 1921 in het Dendermondestraatje. Die straat zag er toen heel anders uit dan nu. De buurt was volks en daar hoorden bijnamen bij. Als Jeanne haar geboorteplek beschrijft, benoemt ze dan ook de bewoners met hun volkse naam¹.

“Op de hoek woonde Charel Kalle. Die heette eigenlijk Vandermeerssche. Achter Charel Kalle zijn hof stonden er drie huizen, lage huizekes. Ze zijn altijd bewoond geweest. In het ene woonde Sofie van Moorkes. Het ander was van Boeykens, maar wie in het laatste gezeten heeft, dat weet ik niet meer. Daarachter was er Mieke Leiren, de Soe zijn moeder en Aline Corbelis en dan waren wij het. Bij pachter Feng, zeiden ze he. Wij heetten niet anders als ‘bij pachters’. Naast ons woonde toen – ja ik heb daar een vies woord voor: de moef, want dat was zo’n ambetant vrouwmens. Die had met iedereen ruzie en daarom zeiden we de moef. Haar man was wel een brave mens.”

Jeanne verhaalt dat er in die wijk ook ruzie gemaakt werd. “De hof van ‘de moef’ splitste en daardoor was er een klein gangske. Voor dat gangske was het alle dagen ruzie, want de ene kwam daar met dat door en de andere met dat... Ge kent dat. Nu, Tuur Cayet woonde daar en de helft van dat gangske was van Tuur Cayet en de andere kant van de Moef.” Als Jeanne dat vertelt, lacht ze binnensmonds: de herinnering doet haar deugd.

Dan gaat ze verder met de positionering van wie in de wijk woonde. “We zijn dan bij Sjalekes he, zoals we dat we zeiden, bij Vandersteen. Daar is dan dingen ingetrouwd dienen van Andriessens. Die hebben hun melkronde gehad maar dat was dan al later.”

De plek werd uiteindelijk opgekocht door de brouwerij en dat betekende vanaf 1935 dat het gezin verhuisde naar een nieuwe woning. Maar eerst nog de herinneringen over een mijlpaal in haar leven als jong meisje: haar communie.

Plechtige communie

In 1932 deed Jeanne haar communie. Ze droeg voor de gelegenheid een wit, zelf genaaid kledingstuk en een hoed. Lange kleren werden toen door de communicanten niet gedragen. Dat kledingstuk is nadien overgegaan naar haar zus Emma.

¹ De bijnamen zijn geschreven zoals ze uitgesproken werden door Jeanne.

Voor Jeanne werd er nog gefeest, maar voor de zussen en broer is dat niet meer gebeurd. De dag van de communie zelf was heel goed gevuld. In de voormiddag was er tweemaal een mis: om zeven uur in de ochtend was er in de kerk al communie en om tien uur volgde een tweede misviering. Ook in de namiddag namelijk om twee uur was er lof en als dat gedaan was, trokken de communicanten naar het gasthuis om zich te tonen aan de nonnen. De kinderen waren immers allemaal naar school geweest bij de zusters en het was dan ook vanzelfsprekend dat ze hen niet passeerden. Dat betekende dat het feest en de maaltijd thuis snel gedaan waren. Niet alleen moesten ze op bezoek in het gasthuis, maar er moest ook altijd iemand meegaan naar het gasthuis. Veel genodigden waren er evenmin: behalve het gezin van de communicant waren enkel peter en meter uitgenodigd. Jeannes meter, de zuster van haar vader kon er echter niet bij zijn omdat ze ziek was. Ze had kanker. Daarom nam haar zuster, tante Marie, haar rol als petemoei over. Het feest eindigde eigenlijk in de vooravond want iedereen moest zijn beesten verzorgen, de stal doen en bij Jeanne thuis kwamen de mensen ook hun melk kopen. In het huis van de communicant volgde ook nog een hele verhuis. De huizen waren toen klein met in de leefruimte twee bedden en een kleerkast. Die laatste bleef staan tijdens het feest, maar de bedden waren uit elkaar gehaald om plaats te hebben. De jongere kinderen van het gezin waren moe op het einde van de dag en dat lieten ze duidelijk horen. Het was dus van belang om de bedden opnieuw in elkaar te steken. Ook de beesten in de stal begonnen te roepen en dus ook voor hen was er vliegensvlug zorg nodig. Ze moesten om 18.30 uur gemolken worden zodat de kinderen rond zeven uur eerst nog iets konden eten en dan te slapen werden gelegd.

Voor de communie van 'ons groten' was iemand gevraagd om te koken. Dat was een nicht van haar vader. Die woonde in Brussel en die kon "beter eten maken dan een boer". Jeanne herinnert zich nog heel goed wat er op het menu stond. Allereerst was er "tomatensoep met ballekes en ze hadden een varken dood gedaan en daar kotelettekes met 't been af van geslagen, een carréke met compote, neen want we hebben kiek gegeten ook en dat was met compote. Dus dat carréke was misschien met fruit. Maar welk fruit weet ik niet meer. En dan kwam nog rijstpap. Geen pateekes. Die rijstpap was heel goed, want ze hadden er veel eieren in gedaan. En er was ook ananas. Ik kreeg een schelleken ananas op die pap. Ja, dat zal wel geld gekost hebben." Bij al dat lekkers moest er natuurlijk ook gedronken worden. Dat was bier, tafelbier. Die drank was traditie in het gezin. Ze kochten altijd een vaatje bier, zeker en vast in de zomer. Wijn was er in die tijd ook maar enkel voor de rijke mensen.

Niet alleen was het eten heel lekker, ook de kledij was buitengewoon. Allereerst werden er geen kosten gespaard om een mooie hoed te hebben. Die kochten ze bij de moeder van Crick. Ze was hoedenmaakster en ging naar Brussel om nieuwe modelletjes te kopen. Toen de hoedenmaakster uit de trein stapte, was Jeannes moeder er als de eerste bij om een hoed te kiezen, de schoonste, zowel voor haar als voor haar dochter. In de voormiddag droegen de meisjes een wit kleed, in de namiddag waren ze uitgedost in kleur. Ze droegen toen ook een mantel. Een detail is haar sterk bijgebleven: "Ik weet goed dat ik geen zwarte schoenen kreeg. Ik moest dus mijn witte schoenen dragen. Velen hadden 's achternoens andere schoenen aan, maar ik kreeg er geen. Ik was een neige grote en groeide teveel en daarom moest ik ieder jaar andere schoenen hebben en mijn zussen moesten die schoenen afdragen. Die werden niet weggesmeten he. Ons Emma was veel kleinder en die schoenen

waren altijd te groot voor haar. Daar werd dan vooraan watten ingestoken.” Zodoende had Jeanne op die feestelijke dag in de namiddag andere kledij aan, maar haar moeder – die toen in de dertig was – droeg zwart. Dat was toen zo. Het leek wel of de mama’s in de rouw waren.

De tuin van August De Boeck

Er zijn in Jeannes geheugen van haar kinderjaren maar een paar kleine herinneringen aan de componist August De Boeck. In de tijd van haar plechtige communie woonde ze dus nog in het Dendermondestraatje. Uit die tijd herinnert ze zich van de Merchtemse componist het volgende: “Ja, August de Boeck, die kwam zo eens op zijn schup leunen als ze in de hof aan ’t werken waren. Wij mochten tot aan de poort. Dat was zo’n slechte deur met een kasseisteen daarvoor. Hoe ging dat toen: jongens en meisjes duwden langs een kant en wij dan in die hof van August. Zijn zus was een venijnig beest en als ze zag dat we een appel opraapten ... hola. Maar Gust zei daarvan niets. Hij zei altijd: ‘Laat die kinderen maar doen’. Hij zat daar in zijn hof. Ik zie hem nog voor mijn ogen staan: een snor, een grote mens. Maar binnen in huis, gingen we niet he.”

De Congobaan

Na jaren gewoond te hebben in het Dendermondestraatje, werd de nieuwe woning voor de 13-jarige Jeanne de Sint-Jansstraat. Haar ouders hadden er een bouwgrond gekocht in 1933 en een jaar later ging het gezin er wonen. Voor de stenen van het huis legde vader Frans talloze kilometer af. Die boerenstenen werden gemaakt in de steenovens en telkens er een voorraad voor het huis nodig was, reed hij met paard en kar naar Ganshoren. Daar was iemand die de stenen laadde en die legde de mooiste stenen apart tot vader Frans ze kwam ophalen. Dat waren stenen met veel witte stippeltjes op. En voor iets hoorde iets: vader nam altijd voor die man een brood mee.

In de jaren ’30 was de Sint-Jansstraat eigenlijk een ongelooflijke modderbrij. Na regen zakte elke passant er bij tijd en wijlen weg in de modder. Zo waren er bijvoorbeeld mensen die van Holbeek kwamen om naar Merchtem naar de markt te gaan. De kortste weg was via de Congobaan. De toenmalige bewoners wilden hen de marktgangers een modderbad besparen. “Weet je dan wat ze bij ons thuis deden? Wel, dan legde mijn vader of mijn moeder of mijn peter planken zodat ze erover konden stappen. Zo werden die niet vuil en konden zonder omwegen op de markt van Merchtem geraken.”

In de volksmond werd de Sint-Jansstraat daarom ook de Congobaan genoemd. Enerzijds kwam dat door de vochtige ondergrond die bij regen in modder veranderde, maar er waren ook verschrikkelijk diepe putten. Daarom de vergelijking met de wegen uit onze Belgische kolonie, Congo. Jeanne herinnert zich dat gemeenteraadslid, Frans Van Gucht, die toen in de Stoofstraat woonde, vaak aangesproken werd over de toestand van de weg. Mensen zeiden

hem schamper: “Zie dat daar eens liggen.” En in de aanloop van de verkiezingen zei Frans dat er verbetering zou komen. Na de keus kwam er dan weer niets meer van terecht. Ze besluit droogweg: “Nu is dat een schoon baan, maar dat hebben we van ze leven niet meegemaakt.”

Waar het ouderlijke nieuwbouw van de familie Van Veer – De Backer stond, moet er vroeger een klooster gestaan hebben. Jeanne herinnert zich nog van horen zeggen: “Dat was een klooster. Dat was eigenlijk een gasthuis en daar moet ooit tering uitgebroken zijn. Ik denk dat dat gasthuis Sint-Catharina heette. En daarom was er naast ons een kapelletje van Sint-Catharina. Dat stond ongeveer waar de vroegere begrafenisondernemer Moyson zijn zaak had. Maar dat hebben ze van ze leven afgebroken.”

De processie

In 1935 mochten de twee dochters, Jeanne en Emma meelopen in de processie. Maria kon niet want ze was nog te klein. Voor deze gelegenheid had de zus van moeder Camilla een prachtig rood kleedje gemaakt voor Emma. Meter had zelf geen kinderen, maar het moet gezegd: Emma was haar metekindje en tegelijk haar oogappeltje. De band met Emma was zelfs zo groot dat ze Emma zelfs in huis wilden nemen. Dat kon niet en daarom werd Emma voortdurend in de watten gelegd. “Wij kregen niets. Emma kreeg mooie dingen.” Het gebreide rode kleedje was zo’n geschenk. Het was zo mooi “dat iedereen erover klapte.”

Het jurkje was gemaakt in de tijd van de processie in 1935. Er moest toen betaald worden om in de processie te gaan. Dat was zagezegd voor het kleed dat gedragen werd en dat in de kasten van de zusters bewaard werd. Emma en ik mochten in de processie gaan. En zoals te verwachten was: het rode kleed werd ook in de kasten van het gasthuis gezet. Met andere woorden het mocht niet meegebracht worden naar huis. Dat was een maat te ver voor de zus van mijn moeder. Ze eiste dat het kleed bij hen thuis zou komen. Ook de zusters uit het gasthuis hielden het been stijf en van het een kwam het ander: uiteindelijk beslisten de zusters dat we niet aan de processie mochten deelnemen. De tranen van beide meisjes waren het gevolg want iedereen mocht in de processie gaan en zij door “die kloek” niet. Vader Frans maakte een eind aan de bittere strijd en besliste het volgende: “Ze gaan in de processie en dat is zoals het moet zijn.” Jeanne en Emma zijn in de processie opgestapt. Hoeveel de ouders betaald hebben aan het gasthuis voor de kleren, herinnert Jeanne zich niet meer, maar wel dat Emma’s meter een tijd bij hen niet geweest is, “maar dat was het minste he” antwoordde Jeanne laconiek.

Overlijden van vader Frans en broertje Pol

In het leven van Jeanne is de dood van haar vader en van haar broertje een bittere pil geweest die nu nog nasmaak heeft. Zelfs nu roepen de herinneringen aan het overlijden van beiden veel emoties op. Het klinkt cliché maar het lijkt alsof beide tragische voorvallen dateren van gisteren.

Vader Frans Van Veer (1885 – 1939)

Op 5 oktober 1939 is haar vader uit een boom gevallen terwijl hij noten aan het slaan was. Het ongeluk was deels de fout van de grootvader, Jeannes peter. De familie had namelijk een stuk land waarop bieten geteeld werden en daar stond een notelaar vlak bij de beek die het land begrenste. Hij droeg veel vruchten.

Het gebeurde op een donderdag. Er was dan geen school. Het gezin was aan het eten toen de inwonende grootvader zei: "Godverdomme, die kinderen gaan de hele middag in de beek zitten voor de noten." Omdat peter maar bleef aandringen dat dat niet kon, besliste vader Frans om in de

boom te kruipen en er de noten uit te slaan. Het had echter geregend waardoor stam en takken van de notelaar glad waren. De kans dat wie in de boom kroop aan het schuiven ging, was dus reëel.

Vader was druk doende met het slaan van de noten. Zus Emma stond in de beek want daar stond weinig water in. Moeder was aan het afwassen. Jeanne zelf kan zich niet meer herinneren wat ze aan het doen was. Op zeker ogenblik zag moeder vader naar beneden glijden. Hij viel snel en kwam als een blok op de grond terecht. Hij was op slag dood. Hij was amper 54 toen hij verongelukte.

Moeder bleef alleen achter met vijf kinderen en een oude man. "Ik durf te zeggen dat wij hebben moeten werken. Ons Maria, mijn zus die onlangs gestorven is, was een harde werker. Wij moesten overal aardappels gaan rapen, stro binden, bij de oogst overal helpen omdat die mensen dan bij ons met hun paard kwamen en het land omdeden want alleen konden wij dat niet." Er was wel veel solidariteit en er kwam heel veel hulp om het gezin staande te houden. Zo stak de vader van begrafenisondernemer Moyson een handje toe. Hij werkte toen aan de "ijzerenweg" en had vaak nachtploegen. Hij en Jef Fiesack deden af en toe een kar klaveren af als eten voor de beesten.

"Hoe mijn moeder dat van ze leven doorgetrokken heeft, dat versta ik niet! Zo met vijf kinderen daar zitten en dan een oud mens en ge kent dat he mijn moeder en met een oude mens vroeger was dat geen ruzie, maar daar waren dikwijls wel eens woorden. Want ja, als hij tegen mijn vader niet had gezegd om die noten af te doen, dan was vader nooit gestorven."

Amper twee jaar na de dood van vader Frans stierf het jongste zoontje Pol. Hij was geboren op 21 januari 1935 en hij stierf op 8 februari 1941 in het ziekenhuis in Asse aan een appendicitis. Hij was amper 6 jaar. Hoe zoiets vreselijks gebeuren kon?

Tante Marie, de zus van mijn overleden vader, woonde in de Spiegellaan. Ze kwam elke dag om melk bij Jeanne thuis. Moeder sprak haar op een van die bezoeken aan omdat ze zich

zorgen maakte over kleine Pol want “die heeft hier precies ne zweer staan en dat staat me niet aan.” Ze vroeg of haar zus dokter Van den Houte wilde vragen om op doktersbezoek te komen.

Broer Leopold (Pol) Van Veer (1935 – 1941)

Maar in de voormiddag kwam de dokter niet langs. Toen in de middag Leon, de zoon van tante Marie langskwam om te horen wat de geneesheer gezegd had, moest moeder bekennen dat hij nog niet geweest was. Ze wilde zelf naar de dokter gaan, maar Leon beloofde dat hij wel zou aanbellen zodat hij de dokter kon herinneren aan het beloofde bezoek. 's Avonds kwam tante Marie langs. Ze wilde weten wat de dokter gezegd had, maar moeder zei dat hij nog niet was geweest. Tante Marie ging daarop vliegensvlug naar de dokter. Daar aangekomen zei mevrouw dat ze het bezoek vergeten waren. De dokter kwam daarop direct tot bij hen gelopen langs de kortste weg “boerkes”, een grote weide. Hij doorkruiste die en was op slag bij hen. Hij

sprong zelfs over de draad. Hij vroeg aan mijn moeder hoe waarom ze niet eerder bij hem gekomen was. Ze zei hem dat hij om 7.45 vanmorgen verwittigd was. Hij zei niets, pakte Pol mee in zijn auto en reed naar de kliniek. Hij wist dat hij in de fout was.

Moeder is in het ziekenhuis bij Pol gebleven. We waren als kinderen alleen thuis en toen zei ik tegen Emma: “We gaan vroeg opstaan en we bakken een “pattatentaart.” Broertje Pol at in die tijd graag zo’n taart “Vanmiddag gaan we naar de kliniek om de taart te brengen.” Maar het is anders gelopen. Toen ze de aardappels aan het kuisen was, kwam Gusken Bogemans langs. Jeanne vroeg zich af wat hij hier nu op dit vroege moment kwam doen. Toen ze hem vertelde dat ze een taart aan het maken was voor Pol zei hij: ‘Ja Jeanneken, ge zult ze niet meer moeten maken. Pol is dood.’ Hij had een bloedvergiftiging gehad. Dat was zo’n kleine jongen. Jeanne besluit dat een dokter vandaag zoiets niet meer zou kunnen doen, zonder dat hij zich voor het gerecht zou moeten verantwoorden .

Ieder voor zich in WOII

En intussen was het volop oorlog en zwaaiden de Duitsers hier de plak. Moeder stond er dus, na de dood van haar man, alleen voor. Boeren moesten in die tijd verschrikkelijk veel inleveren en niet iedereen moest evenveel bijdragen. Toen haar moeder eens naar het gemeentehuis gegaan was, merkte ze dat een dokter maar een klein karretje moest bijdragen. “Wij moesten echter VER-SCHRIK-KE-LIJK leveren!” De peter van Jeanne, de broer van haar moeder vond ook dat ze veel te veel moesten afgeven rekening houdend met de

totaalopbrengst van hun boerderij. Hij bedacht toen een list: “Als de Duitsers controle komen doen, dan zeggen we dat er klaveren stonden op het veld, want die moest je niet inleveren maar aardappels en graan wel. En toen pakte hij laten we zeggen een dagwand klaveren, waar er eigenlijk dagwand aardappels stonden. “

Maar ook met de aardappeloogst moesten ze slim omspringen in de Wereldoorlog. Ze hadden altijd heel goede aardappeloogsten en wie goede vruchten had, kon er ook een beetje van verkopen in het zwart. Op een keer toen Jeanne nog bij haar moeder sliep in die oorlogsjaren schrok moeder wakker met de uitroep: “Groten, het is precies dat ze aan het binnenbreken zijn.” Met een bang hart trokken moeder en dochter onmiddellijk de rolluiken op en inderdaad, ze zagen mensen wegllopen. Het was toen tussen Pasen en tweede paasdag ongeveer om vier uur ‘s ochtends toen ze wilden inbreken. Wellicht hadden de dieven het dan gemunt op de varkens van het gezin. Er zaten in die tijd twee beesten in de stal. In oorlogstijd kregen mensen voedselbonnen voor onder andere vlees. Omdat de familie Van Veer nog vlees in voorraad had, mocht ze geen varken slachten. Daarom hadden de inbrekers het gemunt op die varkens. Wellicht waren ze niet binnengeraakt omdat er een heel sterk slot op het kot zat en ook omdat de rolluiken opgetrokken werden. Het was dus een geluk bij een ongeluk dat ze de dieven verjaagd hadden. Maar ze moesten wel nog drie weken wachten voor ze een varken konden slachten. Dat was een lange periode waarin een nieuwe inbraak mogelijk was. Moeder ging daarom naar het gemeentehuis. Daar trof ze “den baard”² die haar vroeg wat ze kwam doen. Haar antwoord was duidelijk: “Ik zit met vijf kinderen en een oud mens en ze hebben mijn varken willen pakken. En wij hebben geen eten want we hebben geen officieel biljet een beest dood te doen.” Uiteindelijk hebben ze dat gekregen maar eerst moesten ze nog 14 dagen bij dat varken zitten in de achterkoer om het te bewaken. Moeder en Jeanne hielden die wachtbeurten want haar zussen Emma en Maria waren toen nog kinderen en te jong. Zo bang waren ze dat er opnieuw ingebroken zou worden.

En dan waren er de smokkelaars. Zo kwam op een keer de politie bij hen thuis om te controleren. Het hele gezin moest tijdens die controle buiten staan. Ze hadden toen net een jong varken gekocht dat opgesloten was in een ander kot. De politie vond in de nabijheid van het kot ontbrande lucifers. Dat was een bewijs dat er ook ditmaal een inbraakpoging gebeurd was. Toen werd het voor moeder even te veel: haar gezin werd verdacht van smokkel en tegelijk was het slachtoffer van een mislukte inbraakpoging. Ze trok daarop naar Jeannet Van Keuster waarvan ze wist dat die heel veel smokkelde en zei: “Ze hadden bij jullie moeten zijn, maar ze zullen gedacht hebben dat jullie niets hadden. Dus kwam de politie bij ons om te zien of we niks onwettigs hadden.” Nu was het zo dat er in oorlogstijd geen beperkingen waren op het houden van dieren of het stockeren van bv. aardappels. Maar smokkelen deed het gezin Van Veer niet. Dat de politie snel kwam controleren, had ook wel een verklaring. Ze durfde bij boerderijcontrole de zakken wel eens goed laten vullen door de smokkelaars. Zo hadden zowel politie als smokkelaars er voordeel aan. “Ik moet er geen boek van maken he, maar wij hebben afgezien hoor in de oorlog. Dat durf ik zeggen.”

² Burgemeester Joseph Van Ginderachter

Honger was de grote aanwezige in oorlogstijd. Het stelen van aardappels was schering en inslag. Jeanne heeft daarom ook de aardappelvelden moeten bewaken. Het gezin had namelijk twee dagwanden land. Op een morgen gingen ze naar het veld en ze merkten dat van bijna de helft ervan de aardappels uitgetrokken waren. Alles – eten en winst – lag er bijgevolg vernield bij. Sindsdien begonnen ze met wacht houden op het veld. Voorzien van een “huppelink”³ en een bundel stro zochten ze een plek de wei. Vanuit die wachtpost konden ze een oogje in het zeil houden en als de vermoeidheid toesloeg, kon even gerust worden op de huppelink. Om tien uur vertrokken ze telkens met zijn tweeën: moeder met Maria en Jeanne met Emma. Alleen durfden ze niet. Ze wisselden elkaar ook af: twee begonnen van tien uur tot middernacht en de volgende twee namen over van middernacht tot vier uur ‘s ochtends. Zo konden ze toch een beetje slapen al was het maar een kort nachtje. Maar op een keer was Jeanne toch alleen op post. Haar moeder had haar gezegd: “Ga maar alleen. Wij zullen wel eens komen zien.” Van vermoeidheid moet ze in slaap gevallen zijn. Toen ze wakker schoot en zich realiseerde dat ze moederziel alleen was, zag ze een licht in de verte. Het naderde langzaam. Jeanne wist wel dat in de onmiddellijke nabijheid nog een ander veld bewaakt werd. Daar zaten de mannen van Talis (de zonen Vanderstraeten) en die waren gekend als brave lieden, die niets zouden misdoen. Ze bewaakten het veld vanuit een barakje dat ze hadden opgetrokken. Jeanne realiseerde zich dat het naderende licht niet van hen afkomstig kon zijn. Ze werd alsmaar banger en schreeuwde zo hard ze kon. Haar moeder moet dat geschreeuw gehoord hebben. Ze sprong uit bed en liep naar het veld. Ze besloot toen dat dat bewaken nu maar eens gedaan moest zijn. Ze mochten alles stelen als ze het liefden. Sindsdien werd er geen wacht op het aardappelveld meer gehouden. Dat was een hele opluchting en bracht veel tijdwinst met zich mee, want de wachtbeurten waren tweemaal per jaar. Eerst moesten de vroege aardappels bewaakt worden en nadien nog de oogst. Tussen de twee periodes waren er ongeveer een viertal weken waarin er niet gewaakt werd. Pas veel later is er boerenwacht gekomen. Jeanne besluit deze herinnering filosofisch: “Als diefstal nu nog als doel had om kinderen eten te geven, dan zou een mens het nog kunnen aanvaarden. Maar ze trokken de planten allemaal uit, pakte de dikste aardappels en lieten de rest liggen. Zo maakten ze alles kapot. Ons restte enkel nog om de kleine aardappels te gaan rapen.” De dieven maakten dus eigenlijk meer kapot op het veld dan dat ze opraapten. En waarom ze het deden? Wellicht om te verkopen, want als het de bedoeling was om er een huishouden mee in stand te houden, dan zouden ze nooit zoveel stuk maken.

Behalve varkens hadden moeder Camilla en de kinderen op de boerderij ook een prachtig paard: “Een groot bleek maar vooral mooi paard.” Dat moesten ze ook weer afgeven aan de Duitsers. Het werd gewoonweg aangeslagen door de vijand, zonder dat er een cent voor uitgekeerd werd. Zo’n paard ging dan naar een Duits officier. Vast staat dat voor een boerengezin een paard heel belangrijk was. Als het weggenomen werd, was dat een dikke streep door de rekening. De mensen uit de buurt kwamen dan wel helpen als het nodig was, maar die hulp was niet te vergelijken met paardenkracht. Op de duur kocht moeder dan een nieuw paard. Dat werd Leon, een grote grijze gebastaardeerde hengst. Jeanne kan zich niet

³ Een soort deken dat gedragen werd en dienst deed als hoofdkussen om er af en toe het hoofd op te leggen en een beetje te rusten

meer herinneren bij wie het gekocht werd. Wat ze nog wel weet, is dat ze ook melkkoeien kochten en daarvoor trokken ze naar de polders. Van die westelijke uithoek kwamen ze dan te voet naar Merchtem samen met de nieuw aangekochte dieren.

Hard labeur – Melk bedelen

Toen het gezin Van Veer nog in de Dendermondestraat woonde, kwamen de mensen bij hen om melk te kopen. Na de verhuis naar de “Congobaan” bedeeden de dochters zelf de melk in Merchtem dorp. Het was namelijk te ver en te moeilijk voor de meesten om tot in de Sint-Jansstraat (of de Congobaan) te geraken om de melk zelf te halen.

Die melkbedeling gebeurde door Jeanne en Emma. Beiden vertrokken 's morgens om zes uur met de kruiwagen gevuld met twee zware kruiken karnemelk. Jeanne reed want ze was de oudste en Emma bezorgde de melk aan de klanten. Om het zware werk wat makkelijker te maken was er vooraan op de kruiwagen een plankje gemonteerd. Daarop stond een pot die vijf liter kon bevatten. Iemand een liter melk geven vanuit de grote kruik was ondoenbaar zwaar. Dat werd wel handiger met die kleine kan. Als ze leeg was, werd ze opnieuw gevuld

vanuit de grote kruiken. Dat bijvullen moest op die manier niet zo vaak gebeuren. Rond 8.30 uur was de melkbedeling gedaan. Zowat het hele dorp had dan een dagelijkse portie gekregen. Soms hadden de meisjes zelfs te weinig melk mee op de kar, maar dan kwam moeder Camilla nog een kruik brengen. Ze hadden immers altijd 5 of 6 melkkoeien thuis, dus er was voldoende dagelijkse voorraad. Meestal gingen ze 's avonds niet meer op melkronde, want dan moest er naar het veld gegaan worden. Maar als iemand melk nodig had, dan maakten ze er geen probleem van om een extra levering te voorzien.

De prijs van de melk die ze verkochten hing af van het seizoen. In de zomer kostte een liter een frank en in de winter een frank en 17 centiemen. Fons, de man van Jeanne zei indertijd al lachend “dat het gezin Van Veer veel geld had want het

Maria Van Veer met de melkkruik en melkkan

kreeg 1 frank per liter. Bij hen thuis op de boerderij kregen ze maar 25 cent.” Maar dat was maar plagerij want hij realiseerde zich ook dat de jonge vrouwen twee uur onderweg waren als een ander nog moest opstaan.

De melkrondes zijn blijven bestaan tot in de oorlog. Maar dan veranderde er veel. Er moest namelijk gewerkt worden met zegeltjes. Iedereen moest betalen met zegeltjes. Per hoeveelheid melk die gekocht werd, moesten zegeltjes worden gegeven. De familie Van Veer ontving echter de zegeltjes per maand. Gevolg was dat ze niet de juiste hoeveel zegels konden voorleggen toen ze controle kregen. Moeder Camilla heeft er toen nog kunnen voor zorgen dat ze geen forse som moesten betalen, maar de beslissing was tegelijk snel gemaakt om niet langer rond te gaan voor de melkverkoop. Sindsdien werd de melk in totaliteit opgehaald. Uitzonderlijk werd nog eens verkocht bv. tijdens de kermisweek als mensen aan het bakken gingen.

Plezier op Merchtem kermis ⁴

Over Merchtem kermis raakt Jeanne niet uitgepraat. Haar vroegste herinneringen dateren uit de periode toen ze nog met haar ouders in de Dendermondestraat woonde. Op zondag in de kermisweek ging de processie uit en daarin stapten de Van Veertjes mee. Er kwam ook heerlijk gebakken brood op tafel. Niet iedereen had een eigen bakoven. Daarom kwamen een twintigtal burens zoals de Moef, Mieke Leiren, Aline, de Soi, Wiske Glas... bij Jeannes peter om hun broodje te bakken in zijn grote oven.

Familiebezoek was onbestaande op kermiszondag. “Je had daar geen tijd voor. Je moest in het veld zitten. Je moest melken en dit en dat.” Maar er werd wel lekker gekookt. De pot schafte: “Goede tomatensoep, altijd kiekeren en rijstpap. Pateekes, die hebben we van ze leven niet gekregen. Rijstpap, dat was van de boeren. Melk hadden we zelf en rijst werd gekocht.” Na het middageten en voor het avondwerk op de boerderij gingen ze rond vier uur naar de kermis. Ze hadden wat munten maar voorzichtigheid was geraten want de molens kostten veel.

Er was eerst en vooral een zeer mooie paardenmolen waarvan de paarden telkens op en af gingen. Die stond ongeveer in de helft van de huidige markt. Aan de drogist was er “een zwierekesmolen”. Aan het standbeeld van de gesneuvelden – bij Caboy – stond de “roetsj”. Daar kon men in plaatsnemen met zijn tweeën en zo hard gaan dat het gevaar op omdraaien bestond. Op de markt in de buurt van de toenmalige tandarts was er een

⁴ Bron foto <https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/kleine-weetjes-uit-de-jaren-30-van-de-20ste-eeuw>

kakke wallek ⁵. Jeanne wilde absoluut in deze attractie. Ze verliet de attractie niet uit zonder letterlijke kleerscheuren.

Kakke wallek

Met guitige binnenpretjes vertelt ze over het nieuwe kledingstuk dat ze voor de kermis gekregen had en over de nieuwe schoenen. “Ik was er eentje die overal graag bij was. Bon, de kakke wallek ging ik in en toen kwam een van die bollen op me af en ik bleef met mijn schoenen in dat kledingstuk hangen.” Het gevolg liet zich raden: een ferme haak was zichtbaar in het kledingstuk. Een vriendin die haar vergezelde op de kermis raadde haar aan om naar Marieken van Jactus van de goudwinkel te gaan voor een reparatie van het kledingstuk. Dat deden ze en ze konden er de scheur een beetje herstellen. Later, in de maand september toen het al wat frisser begon te worden, wilde Jeannes moeder niet naar het veld maar wel de zomerstukken opbergen. Die werden dan in een doos gelegd want veel kasten om zaken

op te bergen waren er in de woning niet aanwezig. “Helaas,” dacht Jeanne, “nu moet ik weg want als ze dat gescheurde kledingstuk zou zien dan ...” Ze maakte dus dat ze weg kwam, speelde zich volgend tafereel af:

Moeder - Godverdomme groten, wat hebt ge nu met dat kledingstuk uitgestoken?

Jeanne - Wachte, mijn kledingstuk daar schilt daar toch niks aan.

Moeder - Ja maar nu weet ze van niets he. Wachte he, ...

En de eerste klappen op Jeannes hoofd volgden.

Moeder - Nu ga je van de hele kermis niet meer aan.

Die straf maakte geen indruk op Jeanne want het was toch katuit. Er was dus niks belangrijks meer he. 's anderendaags echter ging ze toch nog eens zien, want dan werden de kermismolens afgebroken. Daar moest ze absoluut bij zijn en vooral bij de roetsjen want wie in de roetsj ging, had allicht wat los geld in de broek- of vestzakken. Soms viel daar wel eens een kwartje uit. Zo'n schat vinden, maakte de dag goed. Jeannes moeder zei altijd: “Als het kermis was en de barakken kwamen, dan konden we met ons groten geene weg.” Hoe kon het ook anders? Ze woonden eigenlijk net om de hoek, dus niet ver van de kermis. 's Woensdags arriveerden de attracties al en daar was ze bij aanwezig tot het vijf uur werd en ze opnieuw naar huis moest.

⁵ De cakewalk is een kermisattractie vol hindernissen en dit tot groot plezier van het kermispubliek. Het is een Angelsaksische attractie en omdat het Engels in onze streken niet zo goed ingeburgerd was, sprak men van een kakke wallek.

Dinsdag was het jaarmarkt en toen kon je op de koppen lopen. De paarden stonden in de Korte Ridderstraat, de koeien op Miereregem (of zoals ze vroeger zeiden op het hoeksken). Het was altijd een hele belevenis om naar de paarden te gaan zien; zeker toen de mannen met hen aan het lopen gingen. Veel boerenmensen genoten ervan. Een boer die beesten heeft, ziet jaarmarkt als een feest! Jonge mensen van 15 of 16 jaar hadden echter liever de molens, die gingen pas later open. Jaarmarkt was ook de gelegenheid om nog eens mensen te ontmoeten die al lang uit Merchtem weg waren. En dan konden er natuurlijk verhalen uitgewisseld worden en dat nam heel wat tijd in beslag. Toen zij en Fons getrouwd waren, kwamen ze dan ook maar tussen drie of vier uur in de namiddag terug thuis. Dan was jaarmarktdag nog niet gedaan want 's avonds gingen ze nog eens naar de Markt en haar kermismolens.

Wie zoveel tijd op een kermis of jaarmarkt doorbracht, had wel honger. Geen nood, want behalve de attracties voor jong en oud waren er ook kramen met smoutebollen en frieten. Het eetkraam kortst bij het gemeentehuis had – volgens Jeanne - het beste aanbod. Het andere dat zich bevond aan het standbeeld op de Krekelendries moest in kwaliteit onderdoen. Ook voor de kinderen Van Veer waren die kramen iets om naar uit te kijken. Ze mochten een pak frieten of smoutebollen halen en kregen daar een frank voor. Of dat genoeg was? “Ik weet dat niet, jong.”

Tijdens de kermisweek moest er ook gewerkt worden. 's Woensdag na jaarmarktdag wilde Jeanne graag naar de markt. Er was toch geen school, maar moeder had echter een karwei voor haar. Ze moest met haar zussen kruid kappen. Dat maakte hen behoorlijk boos. “We waren alle drie kwaad. Ik durf het gerust zeggen: er was niemand van ons drieën die tot aan het veld een woord zei.” Toen ze ongeveer aan de Dries waren, zagen drie of vier vrouwen afkomen. Een van de vrouwen zei met luide stem: ““Ja, ge ziet het, bij pachters zijn ze de kop ingebouwd⁶ en daarom moeten ze nu werken.” Moeder Camilla kon er niet mee lachen en haar antwoord was dan ook krachtig: “Godverdomme, wij zijn niet failliet zoals gij, gijle hebt overal poef he, maar dat heb ik niet”. Die dag was voor ons de kermis 's woensdags afgelopen. De volgende dag had het geen zin om naar de kermis te gaan want er waren dan geen activiteiten voor kinderen. Dus was het wachten tot 's zondags, tot katuit en als er dan nog een frank over was, dan moest die erdoor gedraaid worden.

Het bloemenbal was zeker en vast de meest mondaine activiteit van de kermisweek. Dat vond plaats de avond voor katuit. Wie er op die zaterdag naartoe ging, was opgekleed. De dames droegen lange jurken. De rijke boeren gingen gekleed in zwarte smokings. The place to be was zaal Concordia of in de volksmond bij Caboy of bij Coy. Dat was een zeer “chique avond”.

Voor Jeanne was het echter niet mogelijk om op haar 16de, 17de of 18de uit te gaan. De Tweede Wereldoorlog lag toen op de loer of was net begonnen. Jeanne was namelijk 18 jaar oud toen de oorlog begon. Het was de tijd van de mobilisatie en van groeiende onveiligheid. Ze mocht niet echt buiten. Voor een jong meisje was dat geen gemakkelijke tijd. Als ze al

⁶ Iemand die zich de kop heeft ingebouwd is een volkse uitdrukking die betekent dat iemand spaarzaam moet zijn omdat al zijn geld naar het bouwen is gegaan.

eens buiten mocht, moest ze om zeven uur thuis zijn of tussen licht en donker. Ze durfde wel eens buiten de lijntjes kleuren en tijdens “boskant kermis” ging ze dansen. Toen ze dan thuiskwam, wist haar moeder dadelijk waar ze geweest was. “Ge hebt in de zaal gezeten!” Jeanne ontkende dit ten stelligste maar de zwarte strepen op de witte schoenen die ze toen droeg, deden haar de das om. Haar moeder wist al langer dat er niet gedanst kan worden zonder tegen al die andere zwarte schoenen aan te schuren. Daarmee had ze zich verraden.

De eerste keer dat ze op jaarmarktavond mocht uitgaan, kwam haar vader haar halen om 12.00 uur. “Om 12 uur moesten we buiten komen uit de zaal, want ze stonden daar. En dan

Maria en Jeanne feestelijk gekleed

direct naar huis he.” Toen ze Fons kende en ze samen uitgingen, was dat eigenlijk niet echt om te dansen. Jeanne kon niet dansen en aan Fons had ze evenmin een goede danspartner. Haar zussen Emma en Maria waren beslagen dansers. Ze gingen dan ook tijdens de oorlog naar een café op Leireken in “den boskant”. Ze haalden er iedere zondag hun hartje op aan het dansen. Ze gingen ook achter de jongens aan, maar dat moesten wij als koppel niet meer doen. Fons was bovendien bang in de oorlog. Op een keer waren hij en Jeanne bij Caboy en zagen er een film. Toen er beneden geroepen werd dat er Duitsers in aantocht waren, is hij van

boven naar beneden gesprongen om veilig weg te geraken. Het waren dan ook tijden vol angst.

Verloofd en getrouwd met Fons

Jeanne is getrouwd met Fons toen zij 24 was en hij 25. Aan dat huwelijk gingen natuurlijk een aantal jaren vooraf van verliefdheid en verloving. “Wij hebben dan toch 3 tot 4 jaar verkering gehad en na 2 jaar heeft hij dan toch mogen binnenkomen, versta je.” Tijden zijn veranderd, maar dat was niet de enige reden waarom ze niet direct trouwden. Er speelden andere dingen mee.

“Ik zal het zeggen zoals het is; hij kwam uit een groot huishouden.” Zijn moeder was jong gestorven en er waren 6 of 7 jongens en 2 meisjes. Fons was de derde in de rij: eerst kwam Leon, dan Marie en dan was hij het. Jeanne verontschuldigt zich bijna als ze zegt dat die kinderen allemaal heel erg goed konden leren en dat stelde de familie voor een dilemma. Ze moesten natuurlijk thuis werken want hun moeder was gestorven en er waren veel kinderen en ze leefden van de boerderij. Maar in die tijd gingen de pastoors op bezoek bij mensen waarvan de kinderen goed leerden. In het geval van Fons kwam er een van Walfergem die voorstelde of Fons niet naar ginds mocht komen om er te studeren. “Maar ja, dan moest hij pater worden he.” En daar wrong het, want hij moest thuis helpen op de boerderij. En dan was er nog een tweede reden waarom er niet direct aan trouwen gedacht werd. “Hoe ga ik dat expliqueren. Wij hadden kennis maar mijn moeder kwam daar wreed tegen in, want ja hoe ging dat bij boerenmensen. Die moesten er eentje pakken die een boerderij had. Zo ging dat toen in die tijd.” Zij waren boeren en bij hen waren er nog kinderen na ‘groten’. Bij Fons thuis hadden ze 8 kinderen. Ook die boerderij zou dus niet voor Fons en Jeanne geweest zijn want er waren ook teveel kinderen. Voeg daarbij de verwachtingen van Jeanne. Ze wilde niet met een boer trouwen. Ze was immers van oordeel dat ze thuis al genoeg had moeten werken op het land en met de beesten. Al die zaken in acht genomen, besliste Fons om “gendarm” te worden. Hij stond op het punt om “met zijn kabas” naar de aanwervingspost te trekken toen zijn vader zei: “Als gij voor gendarm gaat, dan begin ik te drinken.” Fons zette toch door, stapte op maar hij had buiten de wil van zijn vader gerekend. Die ging hem huilend achterna en dat deed Fons op zijn passen terugkeren. Hij nam zijn “kazak” en hij ging terug naar huis. Luk De Ridder die met een nicht van hem verkeerde zei later tegen hem:

Fons en Jeanne 22 mei 1945

“Fons, hoe komt het dat gij niet binnen zijn geweest? Dat zal je gans je leven beklagen.” Maar ja, hij had medelijden met zijn vader en hij is niet binnen gegaan. Later kwam er iemand “van Maas” bij hen thuis. Die man deed controle bij de boeren. Hij ging een gesprek aan met Fons en beloofde hem dat hij kon beginnen op het ministerie mits zijn voorspraak. En inderdaad: Fons startte als “klasseur”. Dat hij die functie kreeg, was mogelijk omdat hij zo goed kon rekenen.

Toen was de tijd aangebroken om te trouwen. Fons had een inkomen en de oorlog was gedaan. Hij was 25 jaar en Jeanne was 24 zodus toen ze huwden in 1945 op 22 mei, een jaar

na de oorlog. Een groot feest was er toen niet. De viering vond thuis plaats en was enkel voor de ouders, zusters en broers en meter en peter. In die tijd was het verboden om zich na middernacht nog op straat te begeven omwille van de Duitsers. “Ik weet nog goed: onze Fons zijn peter woonde op Sleeuwagen en dat was allemaal te voet. Wij zijn wel getrouwd met koetsen, maar ’s avonds reden de koetsen niet en de mensen moesten dan te voet naar huis. Mijn peter woonde toen in Peizegem en onze Fons zijn peter op Sleeuwagen dus die mensen gingen vroeg aan, want ze moesten voor 12.00 uur weg van de straat zijn.” Maar Jeanne en Fons schitterden van geluk.

De pensioenen

Fons was ambtenaar bij de pensioendienst van de overheid en hij maakte er snel carrière. Hij naam deel aan verschillende examens en dat bracht hem telkens trapjes hogerop in zijn loopbaan: van klerk, opsteller, onderchef, bureauchef en uiteindelijk bestuurschef. Met trots in haar stem vat ze samen: “Ik zeg altijd, dat het een geluk was dat hij zo’n goed werk had en dat hij zo slim was want als je zo’n examens allemaal moet meedoen.”

Na de Tweede Wereldoorlog was er op het Ministerie van Pensioenen enorm veel werk en Fons klopte dan ook lange dagen. “Hij vertrok ’s morgens om 6 uur 30 en ’s avonds om 8.30 of 9.00 uur kwam hij binnen. Alle dagen!” Er waren zelfs perioden dat hij meer verdiende door zijn overuren dan met zijn wedde. Zodoende kon hij als pensioengerechtigde terugvallen op een goed pensioen want als ambtenaar kreeg je een pensioen gebaseerd op de laatste vijf jaren van de wedde. Het is ook een geluk geweest voor Jeanne want zij kreeg een mooi overlevingspensioen na het overlijden van Fons.

Jeanne gaat nog even verder over die drukte in de pensioendienst. “Als gij kon bewijzen dat ge een jaar gewerkt had tijdens de oorlog dan trokt ge pensioen. Dat kan je je niet voorstellen hoeveel mensen er bij ons geweest zijn.” Ze vond het soms vervelend dat ze al om vijf uur bij hen kwamen aankloppen. Dat was in de tijd dat ze in de nabijheid van Staels woonden. Ze zei toen tegen de bezoekers dat haar man maar om zes uur thuiskwam en dat hij toch ook moest eten. Toen ze zeiden dat ze geduldig buiten zouden wachten, wilde Jeanne dat niet. Maar Fons was toen minder gehecht aan zijn bord met eten en vermaande Jeanne met de opmerking of zij het misschien graag zou hebben indien mensen haar lieten wachten.

“Hoeveel er bij ons geweest zijn!” Soms beloofden ze aan Fons hun eerste pensioen als hij hun dossier boven op de stapel van te behandelen pensioendossiers zou leggen. “Dat is echt gebeurd en eigenlijk misdeed hij niets he want hij pakte er gewoon eentje uit de stapel.” Zelfs de toenmalige burgemeester sprak er alle dagen Fons over aan. Hij gaf hem een briefje met de naam op van een sneller te behandelen dossier. Die burgemeester nam namelijk dezelfde trein als Fons en vroeg hem dan of hij naar dit eens kon zien of naar dat eens kon zien. “Dat is politiek he!” Maar er moet haar toch een klein ongenoegen – of is het rechtvaardigheidsgevoel - van het hart. Toen Fons en zij hun gouden bruiloft vierden, was de betreffende burgermeester dat vergeten. Toen hij Jeanne nadien zag, verontschuldigde hij

zich, waarop zij zich liet ontvallen: “Ja, nu moet je geen pensioenen meer brengen bij ons he!”

Het accident

Fons heeft een zwaar auto-ongeval gehad in Merchtem. Het gebeurde in de winter. Het vroor toen stenen uit de grond. Fons kwam terug van de werf van het huis van zijn zoon in Opdorp. Hij ging daar af en toe helpen en nu had hij 14 dagen verlof genomen op het werk om eens goed door te kunnen werken in het huis in opbouw. Er was een kelder onder het huis en – ondanks de strenge koude – kon daarin voortgedaan worden.

Het ongeval met een tragische afloop gebeurde in de verkavelingsbaan in de buurt van de tuinbouwschool. Eigenlijk namen ze nooit die baan. In die tijd reden daar veel auto's maar na het ongeval kwam het besluit dat er ginder niet meer gereden mocht worden. Toen ze 's avonds klaar waren met het werk rond kwart over zes op een dinsdagavond is het gebeurd. Het was een frontale botsing van twee auto's. Frans Biesemans van Louis Mus zoals hij genoemd werd en die getrouwd met die van Rombouts, was dood. Fons was er erg slecht aan toe en heeft een heel jaar in de kliniek gelegen. De aannemer Frans Robberechts had enkel een gebroken vinger. “Miserie heb ik genoeg gekend.” De tegenligger was iemand uit Steenhuffel die bij Jef Van den Bal werkte en die naar huis reed. Die man kwam ongeschonden uit het ongeval.

Blijven asemen

Anderhalf uur heeft Jeanne vertelt over de jaren twintig en dertig toen ze woonde op de boerderij en over haar leven samen met Fons. Het was niet altijd een gemakkelijk bestaan. Op het einde van het interview vragen we haar wat het geheim is van een lang leven. Dat doet haar even nadenken.

“Wanneer ik zal sterven, weet ik nog niet. Dat is nu niet lang meer dat ze mij hier gaan houden.” Alhoewel, Jeanne komt uit een familie met heel wat (bijna) eeuwelingen. Haar grootvader was 97 toen hij overleed. Die generatie bestond uit 3 meisjes en 3 jongens waarvan er eentje 97, een andere 100 werd. Maar ze denkt wel na over het einde. Aan haar kleinzoon Johan vraagt ze wel eens of hij “een schone foto heeft voor haar doodskaart.” Johan legt dit terzijde met de opmerking dat de kaart al gereed, maar dat ze die niet direct moeten gebruiken want “zo lang als haar tong goed gaat, moeten ze geen schrik hebben.” Dat babbelen en praten met Jeanne over haar leven hebben we anderhalf uur mogen meemaken. En we zijn niet de enigen want Jeanne besluit “En nu moet ik eerlijk zeggen, maar ik heb hier alle dagen volk en ik maak hier alle dagen koffie. En dan zijt ge bijna 100. Ik heb geen tijd om te sterven en ja, blijven asemen he, dat is het geheim.”